

Telegraful Român

Apare Marția, Joia și Sâmbăta

Abonamentul:

Pe un an 32 coroane.
Pe șase luni 16 cor. — Pe trei luni 8 cor.

Correspondențele

să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor, după învoială

Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Sfatul național român

Orce minciună trebuie dată la o parte, trebuie desființată. Ea însăș așteaptă, cere serios să fie înlăturată. Aceasta-i orânduiala firii, orânduiala morală din lume. E porunca lui Dumnezeu.

Și noi am înțeles, am cunoscut porunca aceasta sfântă și ne-am opintit din baierile inimii să înlăturăm minciuna, minciuna politică, care ne înebușă răsufarea. Ne-am opintit veacuri de-arândul și ni se sfășia sufletul de durere văzând că nu sântem în stare să o desființăm.

A trebuit să vină vifornița sângelui; să se deslănțue uraganul, pentruca nimicind o lume cu toate nedreptățile ei, să ne putem descurca din lațurile morții, din mreșile minciunii.

Astăzi întocmirile minciunii și ale nedreptății s'au prăbușit. Soarele dreptății a răsărit și pentru noi. Minciuna care ne-a apăsât atâta vreme a coborât în vizuina de păcură de unde nu mai este întoarcere.

Pentru conducerea destinului națiunii noastre românești din Ungaria și Transilvania s'a creat sfatul național român compus din frunțașii neamului.

Sfatul acesta reprezintă atât în afară, cât și înăuntru toate interesele noastre cu demnitate și chibzuială.

Guvernul poporal al țării, în frunte cu Károlyi I-a și recunoscut de sfat singur în drept și legal să vorbească în numele tuturor românilor de dincoace de Carpați.

Datoria noastră a tuturor e să așteptăm liniștiți și cu demnitate poruncile sfatului național român ce se vor aduce la cunoștința obștei în calea comitetelor naționale române din centrele românești.

Noi, cari atâta vreme am ostenit, am luptat pentru dreptate și libertate avem sfânta datorie astăzi să ne ferim a știrbi dreptul și avutul altuia, să ne ferim de a păcătui în felul în care s'a păcătuit față de noi.

Să ne arătăm vrednici de soarele dreptății și libertății, să înăbușim orice îndemn de răutate, de ură și viclenie.

„Copii luminați ai libertății nu sufer nici măcar umbra nedreptății“.

Să ascultăm și înfăptuim cu zel cucernic glasul, porunca sângelui grăită nouă prin sfatul național român.

O legiune națională română

În Sibiu s'a constituit sub conducerea harnicului maior, d-l Victor Liuba «Legiunea națională română din comitatul Sibiu».

Marți, în 5 Noembrie p. m. comitetul executiv național român din Sibiu, a reușit să asigure recunoașterea în mod oficial a legiunii noastre naționale române.

Succesul acesta istoric și interesele neamului românesc, obligă pe fiecare român să se înscrie imediat la legiunea română.

Nr. 10848 Bis. 1918

Circulară

cătră toate oficiile protopresbiterale și parohiale din arhidieceza ortodoxă română a Transilvaniei.

Războiul mondial este spre sfârșit, se apropie pacea mult dorită, și statul nostru — într'una cu alte state — trece prin însemnate prefaceri.

Această stare ne impune calmitate, demnitate, și respect împrumutat și față de cetățenii de altă naționalitate sau altă confesiune.

Apelăm deci în aceste zile de grea cumpănă cătră credincioșii bisericii noastre, ca să-și păstreze liniștea sufletească, să se rețină dela orice fapte de disordine, și să fie cu ascultarea cuvenită față de autoritățile bisericești și publice, mergând cu exemplu și în această privință onorata preoțime.

Acest circular să se aducă la cunoștința publică cetindu-se și în biserică.

Sibiu, din ședința consistorului arhidiecezan, ca senat bisericesc, ținută la 23 Octombrie 1918.

Dr. Eusebiu R. Roșca m. p.,
vicar arhiepiscopesc.

Dr. Octavian Costea m. p.,
secretar consistorial.

Wilson

Așa cum ni se prezintă azi procesul descompunerii medievale, cu prăbușirea unor instituții ruginite în lanțuri feudale, ne miră pașii repezi spre propășire, glasul atât de puternic al popoarelor, trezite prin idealul libertății la viață nouă.

E legea firească a elementelor ce clocotesc și tind spre lumină din sinul ferbinte al vulcanului, și vai de puterea ce vrea să o împedecă.

Lavina încălzită de razele calde se clatină în vuet prelung, căci stratul înghețat, massa inertă își scutură povara greoaie, răstogolind în abisuri adânci asuprirea tirană.

A fost de ajuns o solie venită de peste oglinda verzuie a mării, ca omenimea asurzită în bubuitul tunurilor și trambitelor de aramă să-și ațintească auzul spre acest glas ce venea de departe, dar care părea isvorât din sufletul nostru, părea că ne regăsește pe noi înșine, redându-ne nouă și deschizând porțile unei împărății luminoase, împărăția dreptății, egalității și frăției neamurilor.

Cel care în câteva clipe a re-

FOIȘOARA

Războiul popoarelor

— Amintiri, de Romulus Damian —

În fata morții. — Reconstrucția unei linii telegrafice în ploaie de gloanțe. — Bravo, Aron Avram!... ești soldat fără păreche. — Urcarea pe muntele Krn (2245). — Frontul de pe Krn.

— Aron Avram!... Alege-ți zece tovarăși, cu cari deseară pleci pe muntele Golobar (1894). Ai să construiești o nouă linie telefonică, de pe vârful lui Golobar pe vârful lui Vrsici (1872). Până poimâne seară să fie gata, și predată comunicațiunii. M'ai înțeles!? — zise dirigentul serviciului de-așamentului de telefon reg. ung. Nr. 117.

— Da, domnule sergent major, am înțeles, răspunse Aron Avram.

Sărmanul Aron! — care se duce în brațele morții, zise cătră mine, caporalul Matei, un fecior de român din Ardeal, din comuna Lančrăm, comitatul Sibiului.

Aron, sprinten și ager de felul său, fără a zice un singur cuvânt, fără barem o mică urmă de durere în ochi, — deși ar fi avut motive, căci abia trecură 4 ore

dela sosirea sa, dela repararea unei linii stricate de tunurile inimice, — își adună ear lucrurile necesare, le puse în sac, și apoi își plimbă ochii asupra tovarășilor săi, cari aproape toți stăteau întinși pe paturi de scânduri de brad.

Aron, având dreptul de a alege, putea porunci: «Măi, tu vii cu mine!» Și atunci respectivul n'avea încotro, trebuia să meargă. Dar Aron, o inimă bună și cu simțire nobilă, — deși numai plugar la ei, în comuna Cărpiniș, în comitatul Sibiului — nu a poruncit, ci a întrebat cu vorbă bună. Știa el bine, unde merge, și poate chiar din cauza aceasta nu a poruncit.

Când fură gata toți, și ieșiră din baracă, unul câte unul, cu sacul pe spate, Aron se mai uită odată, din ușa bărcii, la patul său gol la stânga în fund, și la tovarășii săi, ce îl urmăreau, cu priviri pline cu milă, apoi își trase șapca mai pe ochi, și apoi plecă, zicând: «Doamne ajută, măi ai noștri!»

La 5 d. a. ajunse în apropierea comunei «Căl», — azi o ruină — la stațiunea funiculară, ce duce pe muntele Golobar. Aici, Aron stă și se gândi un moment, ce să facă? Să meargă pe jos ori să se

folosească de funicular? Funicularul fiind în totdeauna o primejdie, numai puțini au curajul a se folosi de el. Aron știa bine lucrul acesta și de-aceia întrebă: «Măi ai noștri, cum să mergem? Pe sus ori pe jos?»

— Pe sus, răspunseră toți.

— Bine, dragii mei, dacă așa vreți, atunci să ne ducem la stație.

Câte doi soldați fură puși pe burtă într'o ladă quadrată, și apoi urcați. În vreme de o jumătate de ceas, toți unsprezece soldați se aflară la stația opusă, pe o mică coastă, cam pe mijlocul lui Golobar. Funicularul numai până aici poate circula. De-aici la deal ieșă în ochii italienilor, de pe muntele învecinat «Vatra», și în ochii artileriei dușmane, de pe spatele lui «Vrsici, ce stă față în față cu Golobar.

— Să nu mai stăm, măi fraților, că nu ajungem până deseară pe vârful lui Golobar... Și apoi știți voi bine ce poruncă am eu, — zise Aron.

— Măi Arone! Eu nu cred să putem ajunge... Știi tu, că dela coama dracului, — o stâncă ieșită din Golobar în formă de coamă, ce fiind cu cărări săpate de vreme și de ploaie, feciorii noștri au botezat-o coama dracului — nu mai putem,

Ne văd italienii, vere Arone, — zise Nicolae Nichifor, din Sebeșul-săsesc.

— Trebuie să mergem, frate Nicolae, răspunse Aron. Mai bine să ne împuște italianul, decât să ne nu îndeplinim porunca Vom face, cum ne va învăța Dumnezeu, numai haidai să mergem, să nu mai stăm.

— Să mergem dar, răspunse Vasile Dogar. Însă înainte de pornire, să zicem, măi, o rugăciune... un. Tatăl nostru. Ia, aici, în mijlocul drumului lui Golobar, să facem o roată, se ingenuchiăm și să ne rugăm... Că mare e puterea dumnezească, și numai ea te scapă dela primejdie și dela moarte.

Toți unsprezece făcură roata, apoi își luară șăpcile de pe cap, și apoi așa, cum erau, cu sac și cu sârme pe spate, ingenuchiară, își împreunară mâinile, și privind spre cer, ziseră cu glas tare Tatăl nostru.

După rugăciune Aron porni cel dintâi înainte. Ceialalți îl urmau cu o distanță de 10 pași, unul câte unul.

Abia merseră 80 pe pași, când deodată auziră: tk, tk!

Li văzū dușmanul, și începū a traḡe asupra lor.

soldat, desfăcându-se din mulțime, a declarat că regimentele bucovinene vor purta de azi înainte numele «Bucovina».

Consiliul național s'a constituit în modul următor:

Biroul: președinte Dr. Iancu Flondor, vicepreședinți Dionisie Bejan, Dorimedont Popovici și Sextil Pușcariu. Secretari: Vasile Bodnarescu, Radu Sbiera, Laurent Tomoiagă. Casier: Gheorge Bancescu. Aceștia împreună cu președinții celor trei secțiuni de externe, de alimentare și de administrație (Alexandru Hormuzachi, Gheorghe Sârbu, Dorimedont Popovici) și cu toți ceilalți deputați din cameră formează comitetul executiv.

Dumnezeu să ajute!

Carte pentru ostași

— Dare de seamă. — Mulțumită. —

Știind ce binefacere este cartea românească pentru soldatul nostru aruncat între străini, fie la front, în spital ori în în taberile de carantină, m'am străduit după putință să-i satisfac dorul de citit, și să-i dau ziare, cărți de rugăciuni, cărți de lectură morală, instructivă și distractivă.

Am făcut apel către forurile noastre bisericești, către Prea Sf. episcopi, către Asociațiune și către intelectualii noștri, și pot mărturisii, că după împrejurări am fost sprijinit cât se poate de bine.

La apelul meu din trecut am primit din partea Prea Sf. episcopi ai Aradului și Caransebeșului mai multe sute de cărți de rugăciuni; din partea Comisiunii administrative a Tipografiei arhidiecezane la stăruința președintelui ei, I. P. Cuvioșiei Sale arhim. Dr. E. R. Roșca, vicar arhiepiscopesc și director seminarului, mai multe mii de cărțile de rugăciuni; iar din partea Asociațiunii mai multe mii de cărți de rugăciuni și cărți de citit.

Fiind incredințat cu păstoria soldaților noștri întorși din prinsoare rusească aflători în taberile de carantină din nord-estul țării, m'am convins, cât au simțit ei lipsa de cărți românești, și cât de inertați sunt după orice fel de lectură în limba strămoșască și am căutat, ca prin oferirea de foi și cărți românești să le indulcesc timpul de carantină, să le ofer distracție și educațiune sufletească, să le arăt că neamul nu i-a uitat, — din contră, îi așteaptă cu dragoste să se întoarcă earăș la căminurile lor, — ca întărindu-se în credința strămoșască, să se facă vrednici ai zilelor de mai bine, care acum nu mai pot întârzi.

Am făcut apel pentru lectura românească în scris și verbal, și am primit în luna lui Septembrie a. c. dela P. S. Sa episcopul Ioan al Aradului 100 cărți de rugăciuni, dela Comisiunea adm. a tipografiei arhid. 100 cărțile de rugăciuni, 300 scrisori către soldați, și 40 de căiindare, iar dela Asociațiune 160 cărți de rugăciuni și 200 cărți de citit.

Cărți de citit am mai primit dela părintele A. Nistor din Arpăc 26 buc., dela directorul școlii de fete din Arad, V. Stanciu, 16 buc., dela părintele A. Adamovici din Covăsița 12 buc. și dela Dr. Gh. Comșa, diacon, 7 bucăți.

Cu ocaziunea trecerii mele prin Arad, Sibiu și Brașov, am făcut o colecție în bani, la care au contribuit următorii: G. Cerbu, preot, Buzău 5 cor., Oct. Simtion, preot, Săcele 5 cor., Elena Nistor și Cornelia Nistor câte 5 cor., I. Piso, preot, 10 cor., Ioan Dan, adm. pp. 12 cor., Elena Meșianu, 20 cor., v. d. A. Căteanu, v. d. A. Popp câte 10 cor. și N. N. 1 cor., toți din Zernești, Dr. Al. Dobrescu, medic, Brașov 10 cor., Mărioara Nistor, Arpăc 5 cor., Ana Rimbețiu, P.-Mărlului 5 cor., I. Radu, preot, Paloș 10 cor., Iacob Chifa, preot 5 cor., Dr. I. Stoichița, medic, Porumbacul-inf. 10 cor., Nic. Ivan, asesor cons., Sibiu 10 cor., P. Morușca, preot, Șeica-mare 6 cor., Dr. Oct. Costea, secr. cons., Sibiu, 10 cor., Dr. C. Albu, avocat, Arad 20 cor., Gr. Lotnițchi, diacon, Suceava 10 cor. și V. Nistor, preot milit. 16 cor., cu totul 200 cor., din care sumă s'au cumpărat cărți de citit dela Librăria arhid. din Sibiu de 5490 cor., dela Librăria diecezană din Arad de 9722 cor., dela Librăria română din Suceava de 2020 cor., iar dela alte librării: Ciurcu, Bratu, Krafft de 2780 cor.

Cărțile de citit și rugăciuni, dăruite și cumpărate, s'au împărțit pela căminurile soldățești din taberile de carantină din nordostul țării, din Galizia și Bucovina.

Ziarele încă s'au grăbit să trimită exemplare gratuite, așa «Telegraful Român» 5 ex., «Gazeta Poporului», Sibiu 3 ex., «Gazeta Transilvaniei», Brașov 5 ex., «Foaia Poporului Român», Budapesta 2 ex., «Lumina», Caransebeș, 3 ex., «Foaia Poporului», Cernăuț 3 ex. și «Viața Nouă», Suceava 1 ex.

Vin pe această cale a exprima tuturor donatorilor cele mai vii mulțămiri pentru darul făcut, rugându-i ca nici pe viitor să nu întârzie cu darurile lor, căci nimic nu e prea mult pentru fiii neamului nostru, cari au suferit și s'au luptat pentru câștigarea drepturilor ce ni se cuvin.

Răhău, în 26 Oct. 1918. Heimkehr-lager 704.

V. Nistor,
preot militar.

Știrile zilei

Numărul proxim al ziarului nostru, în urma sfintei sărbători Mucenicul Dimitrie, apare Luni în 29 Octombrie v. (11 Noembrie nou.)

Sfârșitul cenzurii. Cu ziua de 1 Noiembrie 1918 încetează cenzura prealabilă a ziarelor din țara noastră. Pentru controlul presei sânt acum valabile numai dispozițiile legii de presă.

Domnule ministru! Miniștrii Ungariei au hotărât să înlăture cu totul titlul de «Excelență» atât în atingerea oficială, cât și particulară a publicului cu miniștri, și să se înlocuească cu titlul simplu de: *Domnule ministru!* — Eră și vremea.

Amintiri din război. În foisoara numărului nostru de astăzi începem publicarea unui capitol din interesantele Amintiri din războiul popoarelor, o lucrare inedită ce ni-o pune la dispoziție neobositul nostru colaborator, dl. Romulus Dămian.

Distins. Primim următoarele: Vă comunicăm că iubitul nostru preot al Regimentului 29 de honvezi *Ioan Manica*, paroh în Cerișor, este distins cu decorația *Piis meritis* ca recunoștință pentru serviciile sale militare aduse la frontul rusesc și italian. Ofițerii români dela acest regiment dorim ca să poarte sănătos această distincție *I. Freciu*, sublocot.

Nu mai sânt internați. Guvernul poporului, cum anunță ziarul *Világ*, a hotărât ca începând din 1 Noiembrie a. c. să desființeze internarea cetățenilor indigeni și străini.

Manifestații republicane. În Budapesta și în multe orașe din provincie cucerește tot mai mult ideea de *republică*. La Oradea-mare, Timișoara și Seghedin s'au făcut manifestații în favoarea acestei forme de stat.

Societatea comercială pe acții «Serieneana» din Caransebeș și-a ținut adunarea generală în 2 Noiembrie 1918. Societatea aceasta, care există de 20 de ani, a realizat progrese din cele mai frumoase. Bilanțul său încheiat cu 30 Iunie 1918, prezintă ca active 692.937 cor., cu mărfuri de (rotund) 438 mii, case proprii 125 mii, efecte 67 mii coroane. Fonduri de rezervă are 83 mii, fșță de capitalul societății de 117 mii coroane. Profitul net al anului 1917/1918 este 52 mii cor. Membrii direcției sânt d-nii: Dr. Nic. Ionescu, Nic. Marin, A. Moaca, Const. Călușan sen., S. Bistreanu, P. Borșun. Pentru contabilitate: dl. C. Călușan jun.

Dela primarul orașului nostru. Se dispun următoarele:

1. Au dreptul d'a purta armă numai membrii consiliului militar și ai gardei civile sibiene.
2. Este oprit a se aduna în stradă. Mai mult de trei persoane nu este iertat să umble la olaltă. Porțile se închid la ora 7 seara. După 8 ore seara se poate ieși la stradă numai cu certificat în regulă.
3. Vânzarea de băuturi spirituoase este interzisă.
4. Patrurile gardei civile au ordin să întrebuițeze arma împotriva ori căruia jăfător, hoț sau incendiar.
5. Se continuă munca în toate atelierele.
6. Fiecare cetățean, capabil d'a purta arma, are să se înfășeze pentru serviciu la garda civilă.
7. Problema Consiliului național și Consiliului militar nu este alta, decât numai susținerea ordinii și a liniștii.

Activitatea sa încetează: în urma hotărârii Consiliului național; deodată cu noua organizare a puterii militare; sau, în cazul când orașul va fi ocupat de trupe dușmane. În or care din aceste cazuri, armele și muniția vor fi predate la casa orașului.

Aviz. În urma stărilor excepționale de astăzi *continuarea lecțiilor la școala civilă de fete cu internat a «Asociațiunii»* se amână *pe alt termin* (în loc de 10 Nov. c. n.), despre care se vor aviza p. t. părinți ai elevelor. — Ziarele române sânt rugate a publica acest aviz.

Direcțiunea școlii.

Amănunte despre omorârea lui Tisza. Despre omorul dela 31 Octombrie 1918, după ameazi, săvârșit de ostași necunoscuți, în capitala țării, se spun următoarele:

Pe la ora 5 după ameazi s'au apropiat de vila, din calea Hermina Nr 35, a contelui Ștefan Tisza opt soldați înarmați de infanterie. Patru dintr'înșii au rămas afară de pază, iar patru au sărit peste grădile de fer ale grădinii și au pătruns în vilă. Mai întâi au intrat în odaea, unde se aflau opt jandarmi, cari de câteva săptămâni vegheau asupra siguranței personale a lui Tisza. Jandarmii, cari tocmai jucau cărți, au fost îndată desarmați și trimiși afară din vilă. Servitorul lui Tisza a ieșit atunci în calea soldaților și i-a întrebat pe cine căutați?

— «Avem de vorbit cu Excelența Sa!» răspunseră soldații. Servitorul le zise, că stăpânul a plecat la Geszt; dar soldații nu luară în seamă vorba servitorului și deschiseră ușa ce ducea în odaea de lucru a contelui Tisza. Trei intrară acolo; al patrulea, cu pușca gata, rămase în antreu.

Tisza sta aproape de piano, între soția sa și o nepoată, contesa Denise Almássy. Soldații întinseră arma spre contele Tisza, care a dat un pas îndărăt. Cel din mijloc i-a zis: «D ta ești vina războiului! Din cauza dumitale au murit atâta oameni!» — «Nu este adevărat», a strigat Tisza, «nu sânt vinovat pentru război, îmi pare rău și mie de sângele vărsat!»

Soldații, după aceasta, au invitat damele să părăsească odaea. Ele însă n'au voit să iasă.

În aceeaș clipă au resunat trei pușcături: două gloanțe au nimerit pe Tisza în pantece, al treilea în umărul drept. Un glonț a rânt și pe contesa Almássy. După o agonie de 5 minute Tisza era mort. Ultimele vorbe, spuse soției sale, au fost: «Am știut că așa are să fie!» Astfel s'a sfârșit puternicul și neînfricatul Tisza, care a fost de sigur unul din pricinuitoarii catastrofei europene.

Cu Tisza a dispărut unul dintre bărbații Ungariei vechi, care n'a căutat nici odată prietenia sinceră cu poporul român.

Consilii militare naționale. Din Timișoara se anunță, că acolo s'au constituit consilii militare mai multe, și anume după numărul naționalităților: maghiar, român, sârb și german.

Despre consiliul militar român, Drapelul primește următoarele:

În consiliul permanent al ofițerilor și soldaților români de pe teritorul comandei militare a Timișorii au fost aleși: locotenent-colonel S. Brândușa, căpitan Dr. Aurel Cosma, căpitan auditor Dr. Ioan Popovici, căpitan S. Borbaș, căpitan Dr. Lucian Gheorghievici, locotenent Dr. George Adam și locotenent Vasile Eremiaș.

La adresa consiliului național român de sub președiu d-lui deputat Dr. Teodor Mihail, s'a trimis următoarea depeșă:

Ofițerii și soldații români din garnizoana Timișorii și cei de pe teritorul comandei militare a Timișorii s'au constituit în *Consiliul militar național român*, care vine să vă aducă la cunoștință, că acești ofițeri și soldați stau solidari la dispoziția consiliului național român, ales de organele poporului nostru român.

Înainte de constituire au adus ofițerii români prin dl. căpitan Dr. Aurel Cosma, la cunoștința comandantului, următoarele trei puncte hotărâte de totalitatea ofițerilor români din Timișoara:

1. Ofițerii și soldații români de pe teritorul comandamentului militar dela Timișoara, decretează cu ziua de astăzi constituit *Consiliul militar național român*.
2. Declară că atitudinea lor o vor conformă întru toate hotărârilor ce le va lua consiliul național român, căruia se alipesc cu credință neclintită.
3. Declară în fine, că sânt gata a lucra totdeauna în ori și care direcțiune la susținerea ordinii în lăuntru și în afară.

Celelalte consilii au luat act de aceste hotărâri ale consiliului național militar român.

Toți ofițerii și soldații au îndepărtat de pe chipie rozetele cu inițiala Domnitorului, înlocuindu-le cu cocarde naționale, fiecare după naționalitate. Totodată s'au luat măsuri ca soldații să se separeze după naționalitate, ca să nu se ivească frecări și disordine. — Și ofițerii și soldații din Lugoj s'au conformat acestei hotărâri.

Comisarul guvernului, atașat lângă comanda militară din Sibiu, dl. Iosif Széll, la cererea sa, a fost desărcinat din partea ministrului prezident de funcțiunea aceasta pe lângă recunoașterea meritelor sale distinse obținute în calitatea de comisar.

Cale ferată peste Sahara. Ideea de a străbate prin deșertul african al Saharei, cu ajutorul unei linii ferate și de a creia o legătură directă între Africa nordică și Africa de sud și de vest, preocupă earăș cercurile ingineresti din Franța. Prețul unui kilometru al liniei ferate peste Sahara se socotește cu 80—100 mii de franci. Călătoria, dela Marea mediterană până în Congo belgian, va dura — în cazul când linia va fi construită — numai șapte zile.

Note pe marginea unei cărți

De Emilian Stoica

I

Apariția volumului «Căzut-a cununa capului nostru», de Dr. Ioan Lupaș, mă ispitește să fac o scurtă reprivire asupra oratoriei funebre.

Mai întâi câteva considerații generale:

Unul dintre scopurile principale ale predicii este curat didactic: propovăduirea adevărilor religioase creștine; e firesc deci, că izvorul principal al predicii va fi Sf. Scriptură și Sf. Tradițiune, unde aceste adevăruri revelate sânt depuse.

Toți predicatorii mari au fost cunosători desăvârșiți ai acestor izvoare, asupra cărora au făcut voluminoase comentarii și omilii. Astfel d. p. cel mai mare predicator francez, Bossuet, care a trăit în secolul XVII, știa Sf. Scriptură pe din afară.

De sigur, nu se poate aștepta dela fiecare preot să știe Biblia de rost; dar studiul statornic al Sf. Scripturi și al scrierilor ce se referă la dânsa, nu este numai o datorință de evlavie, ci și un lucru trebuincios pentru a putea propovedui cuvântul lui Dumnezeu. Când apostolul Filip întreabă pe eunucul, care citea cartea prorocului Isaia: «Oare înțelegi cele ce citești?», acela răspunse: «Cum aș putea înțelegi, dacă nu-mi arată cineva». (F. A. c. VIII), — de unde se vede, că pentru înțelegerea cuvântului Scripturii e de lipsă o serioasă pregătire. Acest citat ne înderează și necesitatea predicii, pe care mitropolitul luminat Antim Ivireanul o socotește chiar mai importantă decât citirea Evangheliei: «Citanile și tâlcurile, voi. îndrăzni a-zice, că sânt mai bune decât citania Evangheliei» (v. Antim Ivireanul, de N. Dobrescu, în Biblioteca «Steaua» pg. 100).

Haina, care convine mai bine acestui gen didactic, este stilul simplu, narativ.

Predica are însă și un scop mai înalt, moral, și mai greu de realizat: a deșteptă sentimente și a determină voința. Mijlocul cel mai potrivit pentru a hotărâ voința este fapta și enarea ei, deci predicile de acest soi trebuie să-și ia refugiu la viața omenească și la viața naturii, după exemplul Mântuitorului, care și-a ținut învățăturile sale cuilde și asemănări. Iar deoarece pentru deșteptarea sentimentului, care e rădăcina voinței și motorul faptei, nu este indiferentă haina externă, limba, în care se prezintă expunerea, predica va da o deosebită atențiune și forme externe, stilului. Sub raportul acesta apoi cuvântarea bisericească are multe puncte de atingere cu literatura propriu zisă, pe care o poate îmbogăți, și în special cu genul oratoric. Marii oratori bisericești, cum sânt Ioan Chrisostom, Bossuet, se citează ca oratori alături de Cicero și Demostene. Bossuet este considerat ca primul prozator clasic, francez, care a contribuit în largă măsură la crearea și formarea bogatei limbi literare franceze (v. C. Antonescu: Predică clasică franceză pg. 25).

Poșta redacției

Dlul Dr. B. B. în C. Articole nepublicate nu se înapoiază.

Dlul V. G. în R. Doina merge. Anul nou, la timpul său. Nepublicabile: Dimineața, lui Coșbuc, și rânitul.

A apărut și se află de vânzare la
Librăria Arhidiecezană,
din Sibiu-Nagyszeben.

Adolf Harnack.

Monahismul, idealurile și istoria lui

trad. de

Dr. Gh. Comșa.

Prețul unui exemplar e 1 Cor.,
cu porto postal, 1 Cor. 15 fil.

La «Librăria Arhidiecezană» în Sibiu,
: Nagyszeben, se află de vânzare :

Dr. Petru Șpan

conferență citită la congresul învățăto-
: : rilor gr.-or. români din Biharia : :

de

Nicolae Regman.

Prețul: 30 fil. plus porto postal 6 fil.

A apărut și se află de vânzare la Librăria
: Arhidiecezană din Nagyszeben—Sibiu :

Tipicul bisericii ortodoxe

întocmit pentru trebuințele preoților ro-
— mâni și ale elevilor seminariail —

de

Aurel Popoviciu,

dahovnic-econom seminarial, instructor de cân-
tări bisericesti și de tipic.

Aprobat de Preaven. Consistor arhidiece-
zan prin decizia din 21/VI 1916. Nr. 7238 B.

Se vinde numai legat cu 5 Cor.
plus 50 fil. porto, recomandat.

A apărut și se află de vânzare la
Librăria arhidiecezană:

Conlucrarea omului cu Dumnezeu.

Predici

de

Mihal Păcățian,
protopresbiter

și alți preoți din ppresbiteratul B.-Comloșului

Prețul 3 cor., plus 12 fil. porto.

În editura Comisiunii administrative a ti-
: pografiei arhidiecezane a apărut : :

Manual de cântări bisericesti

sau

Octoiul mic

care cuprinde: Rânduiala Vecerniei, Utre-
niei și a Liturgiei; cele opt glasuri pentru
Dumineci, Podobiile, Polileul, Pripelele,
Catavasiile, Irmoasele, Svetilnele ș. a.

Se află în depozit spre vânzare la
„Librăria Arhidiecezană”.

Prețul unui exemplar :

Legătură simplă Cor. 5-50, plus porto postal reco-
mandat 70 fileri. — Legătură imitație de piele
Cor. 7-50, plus porto postal recomandat 70 fileri.

Revânzătorilor li se dă 10% rabat.

Puterea cenzurei

nu poate supri-
mă știrea: pu-
dra , că Diana
și crema sânt
Diana cele mai excelente
cele mai excelente
mijloace de frumuseță.

Doză de probă 3— K

Doză mare. . . 6— K

De vânzare pretutindeni!

La «Librăria arhidiecezană» din Sibiu—
: : Nagyszeben se află de vânzare : :

Brazde în ogorul lui Hristos

de

Dr. Ștefan Cioroianu.

Prețul unui exemplar 6 Coroane, plus
porto postal recomandat 1 Cor.

La «Librăria arhidiecezană» din Sibiu—
: : Nagyszeben se află de vânzare : :

Căzut-a cununa capului nostru

cuvântări funebrele

de

Dr. Ioan Lupaș.

Prețul unui exemplar 8 Coroane, plus
porto postal recomandat 1 Cor.

În editura comisiunii administrative a
tipografiei arhidiecezane, în traducere româ-
nească, făcută de dl T. V. Păcățian a apărut

Evangelia ca bază a vieții,

celebra lucrare a lui G. S. Petrow, în care
carte sunt tratate cu multă putere de con-
vingere temele următoare: *Principiile funda-
mentale ale civilizației. Educarea voinței în
spirit creștin. Degenerarea morală. Subli-
mitatea evangheliei. Împărăția lui Dumnezeu*

Se află în depozit spre vânzare la Li-
brăria arhidiecezană din Sibiu. Prețul unui
exemplar e 1 cor. 50 fileri plus 15 fileri porto
postal.

Revânzătorilor li se dă 20% rabat.

A apărut:

în editura Comisiunii administrative a tipog-
rafiei arhidiecezane

Rânduiala Liturgiei

și

Carte de rugăciune

pentru tinerimea gr.-or. ort. română

În care se cuprind: Rânduiala liturgiei; rugă-
ciune de dimineață; rugăciunea sfinței Treimi;
rugăciune către Dumnezeu Fiul; psalmul 50
„Miluște-mă Dumnezeule” etc.; Simbolul
credinței; tropare de cerere; rugăciunea sfân-
tului Eftrem; rugăciunile mesei; rugăciune
de toate zilele către Născătoarea de Dum-
nezeu; rugăciune către sfântul Nicolae; ru-
găciune înainte de mărturisire; rugăciunii
înainte de împărțirea cu s. cuminătură ale
marelui Vasilie și Ioan gură de aur; rugă-
ciuni după împărțirea cu s. cuminătură; ru-
găciunile de seară și rugăciunea cinstitiei cruci.

Se află în depozit spre vânzare la Li-
brăria arhidiecezană, și se vinde legată
frumos, în colțare roșie, cu 60 fileri.

Format plăcut, mic, pentru a se putea
purta și în buzunar.

Revânzătorilor li se dă rabat 20%.

Piese muzicale de Tib. Brediceanu.

Doine și cântece românești pe teme populare.

(Canto și piano)

Caiet I (ediția a doua).

Foaie verde, foi de nuc.
Cântă puil cucului.
Spune, mândro, adevărat.
Vai, badiță, dragi ne-avem.
Badișor depărțitor.
Cine m'aude cântând.
Bade, zău, o fi păcat.
Bagă, Doamne luna 'n nor.

Caiet II (ediția a doua).

Știi tu, bade, ce mi-ai spus.
Vino, bade, iar acasă.
Năcăjit, ca mine, nu-i.
Floare fui, floare trecui.
Cântec haiducesc I.
După ochi ca murele.
Trageți voi boi.
Cine n'are dor pe vale.

Caiet III.

Pășărică mută-ți cuibul.
Leagăna-te frunzulița.
Turtura din valea sacă.
Cântec haiducesc II.
Ce vii, bade, tâzior.
Tu te duci, bade, sărace.
Foaie verde, foaie lată.
Pe unde umblă dorul.

Caiet IV.

Pe sub flori mă legănai.
Foaie verde, pup de crin.
Sus în vârful dealului.
Mândro, de dragostea noastră.
Când treci, bade, pe la noi.
Frunză verde, frunzulița.
Auzi, mândro, cucu-ți cântă.
S'a dus cucul de păsici.

Caiet V.

Nou! Măi Timișe, apă rece.
De când, bade, tu te-ai dus.
Floriceică de pe apă.
Cântec haiducesc III.

Bade, după dumneata.
Cucule cu peană sură.
Toată lumea-i dintr'un neam.
Câte flori sânt pe pământ.

Nou!

Jocuri românești pe teme populare.

(Piano solo)

Caiet I (ediția a doua).

De doi (Lugojana) I.
Măzărica.
Ardeleana (ca în Banat) I.
Pe picior I.
Ardeleana I.
Brău I.
Hora (ca în Banat) I.
Ardeleana (ca în Banat) II.

Caiet II (ediția a doua).

Ardeleana (ca în Banat) III.
Pe picior II.
Ardeleana II.
Țarina.
Invărtita I.
De doi II.
Ardeleana III.
Brău II.

Caiet III (ediția a doua).

Brău III.
Ardeleana (ca în Banat) IV.
Hațegana.
Invărtita II.
Pe picior III.
Ardeleana (Abrudeana) IV.
Brău IV.
Ardeleana (ca în Banat) V.

Caiet IV

Hora (ca în Banat) II.
Invărtita III.
Brău V.
Pe picior IV.
Ardeleana V.
Brău (Danța) VI.
Ardeleana (ca în Banat) VI.
Din Maramurăș.

Caiet V.

Nou! Hora III (a-fetelor).
Ardeleana VI.
De doi III.
Brău VII.

Invărtita IV.
Ardeleana (ca în Banat) VII.
Ardeleana VII.
Brău VIII.

Nou!

Prețul unui caiet Cor. 10— fr.

La șezătoare,

Icoană din popor (I act cu un preludiv). Text de C. Sandu-Aldea și I. Borgia

Cuprinsul:

Preludiu și cor. Nr. 4. A lui Moș Marin. Nr. 9. Cântec haiducesc.
Nr. 1. Doina lui Sorin. „ 5. Melodrama. „ 9a. Solo de fluier.
„ 2. Mândruță cu ochii verzi. „ 6. Cântecul Ilenei „ 10. Brău.
„ 3. Cântec din bătrâni. „ 7. De masă. „ 11. Duet.
„ 8. Scenă. „ 12. Invărtita și cor.

Partitura pentru canto și piano Cor. 16— fr.

Rândunica, vals (ediția a doua)	Cor. 5— fr.
Vioarele, vals (ediția a doua)	„ 5— „
Aurora, vals	„ 5— „
Quadrille, pe motive românești	„ 5— „
Preludiu Hora din «Serata etnografică» (ediția a doua)	„ 5— „
Hora (Do ♯ minor— Cis moll) (ediția a doua)	„ 4— „
Nou! Hora (Re ♯ major— Des dur)	„ 4— „
Hora (La ♯ major— As dur)	„ 4— „

Piese epuizate au apărut în ediții noi. :: :: De vânzare la toate librăriile românești.

Depozit general: **LIBRĂRIA ARHIDIECEZANĂ Sibiu (Nagyszeben).**